

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

VII. De Homicidio Deliberato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

casu, quò de homicidio, mutilatione vel abortu, quoad factum sive corpus delicti certis, quis dubitat, an ex vulnere à se inflicto, ex mandato, consilio, aut pharmaco à se dato, vel ex vulnere inflicto ab alio, ex negligentia vel imperitia chirurgi, vel ex incuria aut malicia ipsius vulnerati, aut foeminae abortientis provenerint; sic enim dubitantem irregularem censendum, clarè decisum est *c. Ad audientiam S. c. Significasti* 18. ex ratione; quòd in dubio tutior pars sit eligenda. Quæ ratio, licet universalis videatur, non tamen universaliter in omni dubio facti tutioris partis electionem præceptam esse; & propterea dubitantem de mutilatione, an facta sit, pro irregularem se gerere non teneri, cum *cit. Sanchez n. 49.* & *Bonacina de Censur. q. 1. p. 4. n. 4.* defendit *cit. Barbota n. 4.* quia in materia pœnali, sicut dispositio, sic etiam ratio legis à casu ad casum non est extendenda; cum ratio, quæ legislatorem movit ad irregularitatem inducendam in dubio de homicidio, an à se vel ab alio perpetratum sit, potuerit eundem non movere ad id statuendum in dubio de facta mutilatione, ut in simili dictum est *Lib. 3. Tit. 49. n. 114.*

ARTICULUS VII.

De Homicidio Deliberato.

SUMMARIUM.

86. Homicidii ipsius natura,
87. Et punitio,
88. Privatioque sacra Immunitatis, prodata Jure Civili:
89. Secundùm aliquos etiam Canonicò:
90. Quò Immunitatem duplicis generis,

91. Imò quibusvis homicidis voluntariis ademptam, volunt.
92. Sed contra præfatos Ecclesie Canones,
93. Et contra Jus Decretalium, certos duntaxat:
94. Non quosvis homicidas voluntarios illà privans.
95. *c. 1.* hâc Rubr. sermo non est de Ecclesiastica immunitate:
96. Vel ista denegatur soli homicidae Proditorio,
97. Eadem privato Jure Ecclesie moderno.

Deliberatum seu Præmeditatum 86. est, quòd non solum animò occidendi, sed præviâ animi deliberatione & occidendi proposito, necis illationem ex intervallo præcedente, est perpetratum: cujusmodi deliberatio & animi propositum an illam præcesserit, in casibus occurrentibus in praxi arbitrio judicis, facti qualitatem & circumstantias accuratè ponderantis, ex iisque de ipsa deliberationis qualitate conjicientis, relinquunt *Menchius de Arbitr. Jud. casu 361. n. 1.* & *Farinacius Prax. Criminal. q. 125. n. 9.* quorum ille à *n. 24.* iste à *n. 159.* pro Præmeditato habendum aiunt homicidium, quòd nulla ira vel rixa, nec justus aliquis animi dolor & similis passio alia præcessit: quòd ab inimico capitali, ex insidiis, vel proditorie, sive amicitie simulatione: post necis inferendæ jactationem, comminationemve: prævio de eadem inferenda tractatu, vel consultatione: ab eo, qui congregavit socios, arma aliàque ad aggressionem necessaria comparavit, aut præter morem armis se accinxit, cædisve locum frequentavit: qui ad fugam, tutumve receptum omnia præparavit &c. est perpetratum.

Hujus

87. Hujusmodi autem, sive Præmeditati homicidii, sicut multò, quàm simplicis, sive in rixa subito coorta aut vehementioris animi passionis impetu commissi reorum, atrocius delictum, sic gravior animadversio, & in homicidas utroque Jure constitutarum poenarum executio certior, difficiliorque remissio, eoque inducitur irregularitatis relaxatio difficillima est, ut nemo facillè inficiatur, & utriusque Fori Curiarum praxis docet.

88. DD. est, an ejus perpetrati rei, ad Ecclesias aliâque sacra & religiosa loca confugientes, eorum Immunitate defendantur. Quod, si Civilis Jurisprudentiæ judicio standum esset, nullius negotii, & expedita resolutio foret; cum homicidis, ad summi Dei templa & altaria confugientibus, non parcendum: sed inde extractis supplicia inferenda, Imperiali sanctione constitutum sit; & Templorum cautela generaliter non nocentibus, sed læsis à lege data asseratur Novell. 17. cap. 7. pr.

Quoniam verò sacra templorum Immunitas, supremi aternique Numinis honorem & locorum ei dicatorum reverentiam concernens jus, & Religionis negotium est, per tradita Lib. 3. tit. 49. n. 163. propositæ dubitationis resolutio ex sacerorum Canonum Regulis petenda est, arg. can. Certum 3. dist. 10. can. 1. can. Duo sunt 10. Sc. dist. 96. & c. Ecclesia 10. de Constitut. Quod unanimi calculo utriusque Juris Interpp. ac DD. Orthodoxi omnes consentunt.

89. His etiam, sive Canonico Jure Deliberati ac Præmeditati homicidii reis sacra asyla non prodesse; ac proinde eos Ecclesiarum, ad quas confugiunt, immunitate non defendi, cum Claro §. fin. q. 30. n. 12. contendunt Decianus Tract. Crim. Lib. 6. cap. 28. n. 15. Fachineus Contravers. Lib. 9. cap. 3. §. Ego & Molina Tract.

3. de J & J. disp. 23. recitantes textum, Si quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari meo exiles eum, ut moriatur, Exodi cap. 21. v. 14. cujus Judiciale, & Christi morte extinctum veteris Legis præceptum, c. Translato 3. de Constitut. ipsâ in Decretales translatione resuscitandò Gregorius IX. Juris Ecclesiastici fecit, c. 1. hâc Rubr. Eò autem Præmeditæ & ex proposito commissæ cædis reum ex sacris asylis excludi, non eòdem omnes modò ostendunt.

90. Quidam enim, eò ab altari & Ecclesiis arceri, aiunt, duplicis homicidii reos: quorum prius expressum putant, Verbis, Si quis per industriam occiderit proximum suum, integrum sententiam reddentibus: posterius autem verbis, Et per insidias, junctis ad orationis perfectionem & complementum verbis, Si quis occiderit proximum suum, quæ tacitè includuntur & repetita intelliguntur. Unde casui seu homicidio utriusque interjectæ particulæ Et vim tribuunt disjunctivam; quòd, licet institutione & communi usu spectatis copulativa sit, perfectæ tamen orationi subiecta non copulet, seu jungat: sed instar dictionum Aut vel Seu disjungat, ex mente Bartoli in l. Seia 20. §. Casa ff. de Fundo instr. Alexand. Lib. 5. consil. 66. n. 6. & Parisii Vol. 2. consil. 38. n. 6.

91. Alii, eò deliberatos homicidas indiscriminatim omnes, tanquam insidiarum proximi vitæ structarum ipsò nocendi proposito reos, Ecclesiastica immunitate privari, contendunt & ostendunt; quòd hujusmodi homicidæ, præclusò ad asyla perfugio, capitale supplicium constitutum sit Exodi cap. 21. v. 12. & 13. Qui percusserit hominem, volens occidere, morte moriatur: qui autem non est insidiatus: sed Deus illum tradidit in manus ejus, constitutam ei locum, in quem fugere, debeat: cujus

cujus sacri textus versu & casu priori homicida voluntarius sive, ut loquimur, ex proposito occidens morti deputatur: posteriori autem absque proposito occidenti, tanquam miseratione & immunitate digno, constituitur locus, in quem fugere debeat. Quæ huius textus expositio confirmatur gemina ratione. Una est; quia quisquis deliberatè ac præmeditatè in proximi necem cum effectu machinatur, eum per industriam occidit: & qui per industriam occidit, ejus vitæ infidias parat, occupandò tempus & locum, quò eum aggrediatur incautum, & animi sui propositum minimo suo incommodo & periculo exequatur. Altera; quòd iste verborum ex libro Exodi cap. 21. cit. relatorum intellectus præ aliis congruat Juri Civili, homicidis ex proposito occidentibus, immunitatem generaliter adimenti cap. 7. cit. pr. Cujus Juris traditiones cum in materia Immunitatis disertè approbatæ sint, can. *Id constituimus* 17. q. 4. & 6. *Inter alia 6. de Immunit. Eccles. dubii canonis, Immunitatem concedentis, expositio, quæ ei magis consona, cæteris præferenda est, arg. c. 1. de Novi oper. nunt.*

92. Sed res omnino explorata est, Jure Ecclesiastico non cujuscumque Præmeditati homicidii reos Ecclesiis & Monasteriis competenti Immunitatis privilegio privatos. Et quidem, si prædictos Ecclesiæ canones & DD. consulamus, satis liquet, ex Ecclesiis extrahi confugarum neminem potuisse: sed sancti loci reverentiâ & intercessione tutos fuisse reos, indiscriminatim omnes, qui ad eum se recepissent, can. *Eos qui 6. dist. 87. can. Reum 8. can. Deservit 28. can. Id constituimus 29. Sc. q. 4.* quibus accedit & facem olim præferebat Ecclesiæ DD. ac PP. Lumen S. Augustinus *Serm. 5. de Dedicat.* ubi generaliter *Cujuslibet, inquit, criminis reum à sacris liminibus abstrahere, grandis im-*

juris Religionis & Divinitatis offensa est.

93. Cum tempore tamen, crecente hominum malitiâ & criminibus crebrescentibus, ex sacris alyis autoritate Ecclesiastica exclusi sunt Imprimis latrones publici duntaxat à Nicolao I. can. *Sicut antiquius 6. q. 4. cit.* Deinde depopulatores agrorum nocturni ab Innocentio III. c. *Inter alia 6. de Immunit.* Demum ii, qui homicidia vel mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis vel earum cæmeteriis committere non verentur, à Gregorio IX. c. *fin. Rubr. cit.*

An ultra hos à summo hoc Ecclesiæ Antistite cuicumque, deliberatò ac præmeditatò animò occidenti, Ecclesiasticæ Immunitatis suffragium denegatum sit e. 1. cit. ex Exodi relato textu, *Si quis per industriam Sc.* controversia inter ejus Interpp. propter ignorantiam mentis sive intentionis Papæ, eum Decretalibus inferentis, indeque natam varietatem expositionum tanta est; ut, tanquam ambigui sensus textus, ad causarum decisionem Juris instar nequeat allegari, juxta doctrinam Bartoli, Felini & aliorum traditam *Lib. 1. tit. 2. n. 13.* præsertim ad homicidii ex proposito commissi reorum, indiscriminatim omnium, exclusionem ex alylo.

94. Primum enim præcipui nominis & Gregorii IX. coævi vel proximi Interpp. plerique c. 1. cit. textum, non de laicis vel morte naturali privationeque immunitatis: sed de clericis, & morte spiritali peccati, vel Civili clericis per dignitatis beneficii & officii Ecclesiastici privationem à ministerio altaris vel degradationem: laicis verò per remotionem à participatione altaris aut ipsa fidelium communione infligenda intelligunt: idque partim; quòd ab altari avelli illi tantum possint, qui ei sunt affixi sive, ut clerici, per sacram Ordinationem ejus ministerio additi; partim verò; quòd naturalis

MORTIS

mortis pœnam Canon non infligit, *arg. c. Sententiam 9. Ne clerici vel monach. & c. In Archiepiscopatu 4. de Raptorib. & propterea, cum mortis mentionem facit, exaudiendus sit de Spirituali vel Civili, arg. c. Per venerabilem 13. Qui filii legit.* ubi verba Deuteron. cap. 17. v. 12. *Decretò iudicis morietur homo ille,* quæ in veteri lege denotabant mortem Naturalem, quæ anima separatur à corpore, ab Ecclesia accipiuntur de Spirituali, quæ mortuus à fidelium communione &c. removetur, ut in *c. Cum non ab homine 10. de Judiciis* notat Fagnanus n. 43. & demum partim etiam; quia, si *c. 1. cit. de Immunitatis privatione* ageretur, ejus textus perinde ut, qui de latrone publico & cades vel mutilationes in Ecclesiis vel Monasteriis committentibus agunt, Rubricæ *de Immunitate Eccles.* fuisset subiiciendus, ut in *c. cit.* notant Panormit. *pr.* & Fagnanus n. 4.

95. Secundo; quia eorum etiam, qui *c. 1. cit. de homicidæ ex alylo sacro* exclusionem vel extractionem exaudiunt, aliqui cum Innocentio & Ant. de Butrio, eò latrones solum in publicis stratis viatores ex insidiis occidentes, inde excludi volunt; ne *c. Inter alia & c. fin. cit.* ejusdem compilationis textuum, cæteris defensionem præstantium, correctio inducatur. Tertio; quia expositione præ aliis verisimili, *c. 1. cit. textu solum homicidam* verè ac propriè Proditorium excludi, alii docent cum Archidiacono in *c. cit. V. Et si forè,* Hostiensis *pr.* Anchoran. n. 2. Felino *pr.* & Joan. Andr. n. 2. Quorum sensum sacre Paginæ præ aliis consonare, existimant Fagnanus *l. cit. n. 4.* Farinac. *Lib. 1. Consil. 76. n. 18.* Vincent. de Franch. *Decis. 713.* & Sperellus *Decis. 23. n. 18.* Neque id immeritò; quia sacer textus Exodi *cap. 21. unde c. 1. cit.* desumptum est, triplici homicidò

leges statuit. Voluntario, cui mors decreta est, *Qui percusserit hominem volens occidere, morte moriatur, v. 12.* Casuali, *Qui autem non est insidiatus, ut prior seu voluntarius: Sed Deus illum tradidit in manus ejus, constituam tibi locum, in quem fugere debeat, v. 13.* Proditorio, altari non defendendo, *Si quis per industriam occiderit proximum suum & per insidias, ab Altari meo velles eum, ut moriatur, v. 14.* Quæ verba de homicidio verè Proditorio; & dolosâ amicitie vel reconciliationis simulatione commissò accipienda, insinuat Glossa Interlinearis, quæ maximæ auctoritatis est, & verba *Per insidias* declarans ait, sicut legitur de Joab, Abner & Amasam, amicitie specie deceptos, occidente, *Reg. Lib. 2. cap. 3. v. 26. & cap. 20. v. 7. & 10.*

Eadem Exodi *v. 14.* verba de homicidio propriè Proditorio exaudienda, desumitur imprimis ex Originis Hebræo, quod habet, *Si quis proximum suum occiderit in astutia,* hoc est, aliud in corde, aliud in ore gerens. Deinde ex septuaginta Interpp. versione Græca, quæ legit, *Si aliquis aggressus fuerit proximum, ut occidat in dolo,* hoc est, amicitie fidem frangendò, ut notat Lipomannus in Exodi *cap. 21. cit.* Et demum ex versione Vatabli, quæ habet, *Si aliquis volens & callidè,* hoc est, inimicitiam dissimulandò &c. cujus Divinæ sanctionis rationem Lipomannus *l. cit.* reddit; quia nihil ei debet fides Altaris, qui per dolum occidendò proximum omnem fidem prodidit.

Quare omnino debile vanumque est, quod ad Præmeditati homicidæ ex Alylo sacro exclusionem ex Divino illo textu, & *c. 1. cit.* ducitur argumentum; cum sanctiones Canonice Gregoriò IX. antiquiores cujuscunque cædis perpetratæ reo, ad

reo, ad Altare, Ecclesiam vel Monasterium fugâ se recipienti, apertè patrocinentur: dummodo non sit latro publicus, aut voluntaria hominis interfectione, vel mutilatione Ecclesiam vel cœmeteriû non contaminarit, *c. Inter alia & c. fm. cit.*
 97. Recentiori autem &, quò hodie utimur, Jure ultra relatos ex homicidis Proditorii cluntaxat & Assassini criminis rei excludantur *Constitut. Gregorii XIV. quæ incipit Cùm aliàs 9. Calend. Jan. 1591. publicata, & Lib. 3. Tit. 49. à n. 25. relata.*

ARTICULUS VIII.

De Homicidio, perpetrato ex Infidiis,

SUMMARIUM.

98. Hujus criminis natura,
 99. Et pœnæ.
 100. Ejus reos sacrò asylo defendi, alii qui negant:
 101. Et ex Jure Decretalium antiquo,
 102. Sed perperam desumunt.
 103. Alii eam in rem allegant Bullam Gregorii XIV.
 104. Asylo privantis Reum necis Proditoria:
 105. Quam ex infidiis occidendò committi, probare conantur.
 106. I. T. Livii, C. Taciti & M. T. Ciceronis autoritate,
 107. II. Juris Civilis textibus,
 108. III. Ipsâ Constitutione Gregorianâ,
 109. IV. Ratione,
 110. V. Phrasibus aut autoritate non nullorum ICT.orum,
 111. Necis Infidiosa reum Immunitate non privari,
 112. Ex Brevis Clementis VIII.

113. Sacris Consultis Romanis
 114. Et curiarum praxi indubitatum est:
 115. Neque contrarium Livii, Taciti & Ciceronis exempla,
 116. Ullus textus Juris Civilis,
 117. Tenor Constitutionis Gregorianæ.
 118. Ratio,
 119. Phrasès & auctoritas ICT.orum persuadent.

Deliberato homicidium istud superaddit qualitatem Infidiarum, seu dolosæ expectationis & clandestinæ machinationis in necem hominis interfecti; ex infidiis enim occidere dicitur is, qui latronis more alicujus viâ latus infidens, aliòve locò absconditus & expectans, inimicum prætereuntem nihilque mali prævidentem; atque idcirco ad sui defensionem hic & nunc impotentem improvisò adoritur, strictoque ferrò vel sclopò explosò interficit: quomodo Clodium in Milonis necem machinatum, ostendere M. T. Cicero conatus est *Orat. pro Milone.*

Ex infidiis perpetrata cædes, quòd eâ, quæ aperta vi illata est, atrocior: & suâ naturâ valde deformes atque degeneres infidiæ sint, graviori vindictâ coerceri semper consuevit usque adeò; ut alicubi conatus quoque, si ad actum proximum processisset, capite puniretur: &, saltem si is, in cujus necè infidiæ paratæ sunt, ex inflicto lethali vulnere præter spem atque opinionem convaluisset, pœnâ Sicariorum Ordinariâ procedi, locorum statuta juberent, apud Ant. Matth. in *Lib. 48. ff. de Sicaris n. 4.*

Quidquid autem de hoc sit, communi Jure Civili, & veteri etiam atque moderno Canonico ei, qui ex infidiis alicui mortem intulisset, ad Ecclesiam vel Monasterium perfugium ademptum, ad eaque,